

Har hjernen din allerede bestemt hva du skal stemme?

Hvor mye har egentlig politikernes innsats i valgkampen å si for hvem du stemmer på? Er våre politiske sympatier mer styrt av strukturer i hjernen enn av rasjonelle vurderinger?

TEKST

Karine Skaret

PUBLISERT 5. september 2013

Denne månedens kronikkforfatter, er profesjonsstudent i psykologi ved Universitetet i Oslo, og sentralstyrevara i Fremskrittpartiets ungdom (FpU). Sammen med Svein Øverland, Arnulf Kolstad, Else-Marie Molund, Ole Jacob Madsen og Siri Erika Gullestad er hun invitert av Psykologtidsskriftet som fast kronikør. Neste måned: Svein Øverland.

Stemmer du Arbeiderpartiet fordi besteforeldrene dine gjorde det, og fordi din mor og far gjorde det? Eller stemmer du Høyre fordi alle naboene og vennene dine gjør det? Eller er det aktiviteten i amygdala og mengde grå materie i «anterior cingulate cortex» (ACC) som velger for deg?

«Vi trenger ikke lenger gå inn i svette gymsaler og falleferdige kommunehus; du stemmer ved å legge deg inn i en høyteknologisk MR-maskin som finner partiet som passer best til din hjerne»

Som politiker i et valgår burde jeg vel egentlig bruke denne gode spalteplassen til å fortelle deg hvorfor du skal stemme Fremskrittspartiet 9. september. Men jeg regner med at du allerede vet at Frp har den beste helsepolitikken, som vil gjøre livet lettere for deg som psykolog og for dine pasienter.

Nok politisk snikksnakk. Det jeg vil bruke denne kronikken til, er å reflektere rundt en del ny forskning om sammenhengen mellom hjernestruktur, kognitiv prosesseringsstil og politisk orientering. Dette er det så vidt meg bekjent ikke gjort noe

forskning på i Norge. Likevel er det noen studier fra utlandet som har interessante implikasjoner.

Amodio et al. var i 2007 de første som utførte en studie der de så på sammenhengen mellom individuelle forskjeller i politisk orientering og grunnleggende nevrokognitive mekanismer. De fant at personer med en konservativ politisk orientering har en strukturert, fastlagt og mindre fleksibel kognitiv prosesseringsstil enn personer med liberal politisk orientering. Liberale responderer mer på ny, kompleks og tvetydig informasjon.

I 2011 gjennomførte Kanai et al. en studie hvor de så på sammenhengen mellom konkrete hjernestrukturer og politisk orientering. Det at liberale er mer sensitive for ny og kompleks stimuli, kan reflekteres i forhøyet nevrokognitiv aktivitet i anterior cingulate cortex (ACC). Ved bruk av MR fant forskerne at personer med en liberal politisk orientering, i motsetning til konservative, har større volum av grå materie i ACC.

Tidligere studier har vist at konservative responderer på truende situasjoner med mer aggresjon enn liberale, og at de er mer sensitive for truende ansiktsuttrykk. Denne forhøyede sensitiviteten for emosjonelle uttrykk antyder at individer med en konservativ politisk orientering har større aktivitet i for eksempel amygdala enn personer med en liberal politisk orientering. Kanai et al. fant at økt volum av grå materie i amygdala var signifikant korrelert med konservativ politisk orientering.

Fra funnene i disse studiene kan man derfor trekke noen interessante slutninger. Det er tenkelig at personer med mer grå materie i ACC har større kapasitet til å tolerere usikkerhet og kognitive konflikter, noe som igjen kan gjøre dem predisponerte til å innta mer liberale holdninger. Personer med større amygdala er mer sensitive for fryktrrespons. Derfor kan man anta at personer med større amygdala er predisponerte til å innta mer konservative politiske holdninger.

Det som er spesielt interessant å merke seg, er at Kanai et al. også gjorde en studie der de mente å kunne fastslå et individs politiske orientering ved bruk av strukturell MR. Resultatene fra disse studiene antyder en interaksjon mellom politisk orientering og hjernestrukturer. Men det er likevel sannsynlig at de aktuelle nevrologiske prosessene reflekterer dannelse av denne orienteringen heller enn direkte representasjon av politisk orientering. Denne studien sier heller ikke noe om kausalitet. Det er uvisst hvorvidt det er hjernestrukturen din som gjør at du har en spesifikk politisk orientering, eller om det er din politiske overbevisning som gjør at hjernestrukturen endrer seg.

Siden studiene jeg har nevnt, i hovedsak er gjennomført i USA, er ikke funnene nødvendigvis direkte overførbare til norske forhold. I USA skiller man gjerne mellom høyre- og venstresiden ved bruk av betegnelsene konservativ og liberal. Der tilhører de liberale venstresiden, mens det i Norge er Venstre og Frp som omtaler seg selv som liberale. I Norge er det kun Høyre som definerer seg selv som et konservativt parti. Selv om begrepene høyresiden og venstresiden ikke er direkte overførbare til den norske

politiske aksen, er det som kjennetegner en liberal eller konservativ ideologi, i prinsippet stort sett det samme i Norge og USA .

Studiene jeg har lest, viser at konservativ politisk orientering er relatert til en mer fastlagt og mindre fleksibel kognitiv stil enn liberal politisk orientering. Liberale har større toleranse for usikkerhet og frykt enn konservative. Forskjeller i nevrokognitiv funksjon og kognitiv prosesseringsstil kan tyde på at personer med konservativ og med liberal politisk orientering opplever verden på forskjellige måter. En populærpsykologisk forklaring på dette på er at personer med en konservativ politisk orientering er mer oppmerksomme på negativ informasjon, mens personer med en liberal politisk orientering er mer oppmerksomme på positiv informasjon.

For politiske partier og interesseorganisasjoner er det interessant å forstå hvordan forskjeller i menneskers kognitive prosessering kan påvirke oppfattelsen av et politisk budskap. Fagfeltet kognitiv nevrovitenskap er helt i startfasen, og det er mye vi ennå ikke vet om kroppens mest komplekse organ, hjernen. Men etter hvert som dette fagfeltet utvikles, er det naturlig å forestille seg at psykologer vil ha en stadig større rolle i å utvikle valgkampstrategier, markedsføringsteknikker og lobbyisme. Eller kanskje vi om 50 år ikke lenger har behov for valgkamp, brosjyrer og politisk reklame? Vi trenger ikke lenger gå inn i svette gymsaler og falleferdige kommunehus; du stemmer ved å legge deg inn i en høyteknologisk MR-maskin som finner partiet som passer best til din hjerne.

I håp om at primacy- og recencyeffekten trumfer din hjernestruktur og kognitive prosesseringsstil, må jeg legge til en siste setning; Stem Fremskrittspartiet 9. september!

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 50, nummer 9, 2013, side 948-949

TEKST

Karine Skaret, sentralstyrevara i FpU og psykologstudent